

Jóváhagyta a PKE Szenátusa a 2020.12.17/183. számú határozattal
dr. Pálfi József egyetemi tanár
Rektor

Partiumi Keresztény Egyetem

**A TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KUTATÁSETIKAI
BIZOTTSÁG SZERVEZETI
ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA**

NAGYVÁRAD, 2020

I. fejezet. Általános rendelkezések

1. cikk.

Jelen Szabályzat az alábbi jogszabályok előírásainak megfelelően készült:

- a) az utólagosan módosított és kiegészített 2011/1-es számú Nemzeti Oktatási Törvény;
- b) az utólagosan módosított és kiegészített, a tudományos kutatásban, a technológiai fejlesztés és innovációban alkalmazott helyes magatartásról szóló 2004/206. számú Törvény;
- c) a Tudományos, Technológiai Fejlesztési és Innovációs Kutatásetikai Nemzeti Tanács szervezeti és működési szabályzatának elfogadásáról szóló 2012/4393. számú Oktatási Miniszteri rendelet;
- d) a Partiumi Keresztény Egyetem Chartája.

2. cikk.

A PKE intézményi keretén belül megvalósításra javasolt, és/vagy a PKE egyetemi közösség tagjai által végzett társadalomtudományi kutatási projekteket kötelező módon etikai felülvizsgálati eljárásnak kell alávetni.

3. cikk.

- (1) A Társadalomtudományi Kutatásetikai Bizottság (a továbbiakban KEB vagy Bizottság) a Partiumi Keresztény Egyetem (a továbbiakban PKE) önálló struktúrája, mely a PKE intézményi keretén belül megvalósításra javasolt és/vagy a PKE egyetemi közösség tagjai, mint vizsgálati alanyok körében végzett társadalomtudományi kutatási projektek etikai szempontból történő értékelésével foglalkozik, a társadalomtudományi kutatási tevékenységek etikai elveinek betartása céljából.
- (2) Amennyiben szükségesnek ítélik meg, az egyetemi közösség tagjai is kérvényezhetik a KEB ellenjegyzését olyan kutatási projektekhez, amelyeket az Egyetem intézményi keretein kívül kívánnak megvalósítani és/vagy amelyek vizsgálati alanyként nem érintik az egyetemi közösség tagjait.

4. cikk.

*Résztevőnek/humán vizsgálati alany*nak minősül minden olyan élő egyén, akire olyan adatgyűjtési célzatú kutatás irányul, mely feltételezi az illetővel kapcsolatos beavatkozást, a vele való kölcsönhatást vagy a személyazonosságával kapcsolatos információk megszerzését.

5. cikk.

Nem tekinthetők emberi alanyokkal végzett kutatásnak:

- a) azok a kutatások, amelyek elhunyt egyénekkel kapcsolatosak;
- b) azok a kutatások, amelyek nem véleményekkel, viszonyulásmódokkal, viselkedésekkel, érzelmekkel stb. kapcsolatos információkat gyűjtenek;
- c) az audit vagy újságírási tevékenységek;
- d) állandó, konszenzuálisan elfogadott és bevett tanítási gyakorlatokat feltételező oktatási környezetben végzett kutatások;
- e) a kérdőíves felmérést, interjút vagy a nyilvános viselkedés megfigyelését magába foglaló kutatások, amennyiben az általuk szerzett információk felfedése vagy beazonosíthatósága nem jelent kockázatot a résztvevőkre a kutatás keretein kívül, nem vezet büntető- vagy polgárjogi felelősségre vonáshoz, illetve nem rontja társadalmi, szakmai, pénzügyi helyzetüket vagy jó hírnevüket;
- f) a közérdekű adatok másodlagos elemzése, amennyiben ezek az adatok nyilvánosak, vagy titkosításuk nem teszi lehetővé az alanyok azonosítását;

- g) az intézményi személyzet teljesítményének felmérésére irányuló, belső felhasználásra készülő tanulmányok vagy vizsgálatok;
- h) bizonyos eseményekről szóló orális elbeszélések, emlékek felidézése.

6. cikk.

- (1) A gyermekekkel kapcsolatos kutatásokat a KEB teljes körű elemzése alá kell vetni, függetlenül ezek típusától.
- (2) Elhunyt személyek magániratainak tanulmányozása az erkölcsi értelemben erre jogosult személyek beleegyezésével történik.
- (3) Hivatalos dokumentumok elemzéséhez kérvényezni kell az illetékes intézmények jóváhagyását, amennyiben az illető dokumentumok nem nyilvánosak.

II. fejezet. A társadalomtudományi kutatási tevékenységek etikai elvei¹

7. cikk.

A résztvevők védelme. A kutatónak védelmeznie kell a kutatásban részt vevők személyes, társadalmi, pénzügyi, szervezeti vagy politikai jogállását, nem okozhat nekik kárt, és biztosítani kell mindazok jogait, akikkel kölcsönhatásba kerül a kutatás megvalósítása során.

8. cikk.

A résztvevők jóllétének elősegítése. A kutató a résztvevők javára dolgozik, bizalmi kapcsolatot alakít ki a vele együttműködőkkel, miközben tiszteletben kell tartania a szakmai magatartás szabályait, illetve tudatában kell lennie a társadalommal és a munkájában érintett közösségekkel kapcsolatos szakmai és tudományos felelősségének.

9. cikk.

A pontosság, őszinteség és igazság szorgalmazása. A kutató nem csap be másokat, nem vesz részt csalásokban, és nem hamisítja meg szándékosan a felhasznált tényeket és adatokat, valamint a közreadott vagy a résztvevők számára közölt következtetéseket.

10. cikk.

A hatáskörök helyes gyakorlása és felismerése. A kutató nem lépi túl hatáskörét, nem alkalmaz olyan eszközöket vagy módszereket, amelyekre nem jogosult, vigyázva, hogy szakvéleménye ne vezessen jogtalan gyakorlatokhoz.

11. cikk.

Az emberek méltóságának és értékének, az intim szférához, a magánélethez, valamint az önrendelkezéshez való jogok tiszteletben tartása. A kutató tiszteletben tartja a kulturális, egyéni és társadalmi szerepekhez kötődő különbségeket, és figyelembe veszi ezeket a különböző csoportok tagjaival való együttműködés során.

III. fejezet. A KEB szervezési és működési rendje

12. cikk.

- (1) A PKE Társadalomtudományi Kutatásetikai Bizottsága a Tudományos és Kutatási Osztály mellérendeltségként jön létre.
- (2) A Bizottság összetételét az Igazgatótanács hagyja jóvá, a Szenátus érvényesíti és rendelettel a rektor nevezi ki 4 éves időtartamra.

---

¹ Az Amerikai Pszichológiai Társaság Kódexének megfelelően, 2010.

13. cikk.

- (1) A Bizottság a rektor által javasolt elnökből és négy, az egyes tanszékeket képviselő tagból áll, akikre a két kar dékánja tesz javaslatot.
- (2) A KEB tagjai a társadalomtudományi kutatások etikai elfogadhatóságának ellenőrzésében kompetens személyek.

14. cikk.

A KEB feladatai:

- a) az akadémiai közösség valamely tagja által benyújtott véleményezési kérvény kézhezvételétől számított 5 munkanapon belül döntést hoz arra vonatkozóan, hogy szükséges-e azt az etikai normák ellenőrzése céljából teljeskörű vizsgálatnak alávetni. Amennyiben a Bizottság úgy dönt, hogy az előterjesztett kutatás nem tekinthető „társadalomtudományi kutatásnak”, az ellenőrzés leállítására vonatkozó véleményezést állít ki;
- b) etikai szempontból értékeli a javasolt kutatási projektet, elfogadja, elutasítja vagy módosításokat kér az az etikai normáknak való megfelelés céljából. A hazai vagy nemzetközi versenyekben résztvevő projektek esetén a véleményezést a projekt benyújtása előtt legalább 20 nappal kell kérvényezni, amennyiben pedig a bizottság módosításokat javasol, a kérvény beérkezésétől számított legkésőbb 10 napon belül kell azt megválaszolni;
- c) a projekt jóváhagyása esetén folyamatosan felügyeli a kutatást és jóváhagyja az időközben felmerülő etikai magatartási változásokat;
- d) felfüggeszti a jóváhagyást, amennyiben a kutatás etikai szabályainak megszegését állapítja meg;
- e) megvizsgálja a tájékoztatáson alapuló beleegyezés megszerzésére vonatkozó nyomtatványokat, valamint a beleegyezés megszerzéséhez alkalmazott eljárásokat;
- f) megvizsgálja a bejelentéseket és a hivatalból indított eljárásokat, valamint elkészíti a vizsgálati jelentéseket;
- g) gondoskodik a vizsgálati jelentés jogtanácsosi véleményezéséről;
- h) nyilvántartja saját tevékenységét és biztonságos körülmények között tárol minden dokumentumot, az azokhoz való hozzáférést pedig a jogszabályoknak megfelelően teszi lehetővé.

15. cikk.

- (1) A Bizottság üléseit személyes jelenléttel vagy videókonferencia útján lehet megszervezni.
- (2) A Bizottság akkor határozatképes, ha a tagok legalább kétharmada jelen van.
- (3) A határozatok meghozatalához a jelenlévő, szavazati joggal rendelkező tagok egyszerű többsége szükséges.
- (4) Amennyiben szavazategyenlőség áll fenn, de egyik alternatív javaslat sem nyeri el a tagok többségének támogatását, és mindenképpen szükséges a döntéshozatal, a Bizottság elnökének szavazata dönt.
- (5) A Bizottság üléseiről jegyzőkönyv készül.

16. cikk.

- (1) A PKE Társadalomtudományi Kutatásetikai Bizottsága abban az esetben hagy jóvá egy tanulmányt/kutatást, ha:
  - a) a kockázat, amelynek a résztvevők ki vannak téve, minimális;
  - b) a kockázat elfogadható mértékű a várt előnyökhöz viszonyítva;
  - c) a résztvevők kiválasztása méltányosan történik;
  - d) a tájékoztatáson alapuló személyes és szülői beleegyezés megfelelő;

- e) biztosított az adatvédelem és titoktartás;
  - f) a gyermekekkel, nem beszámítható vagy hátrányos helyzetű személyekkel kapcsolatban végzett kutatások esetében biztosítottak a speciális szabályok.
- (2) A Bizottság elutasító döntést hozhat a tanulmány/kutatás megvalósítására irányuló javaslatról, mely esetben meg kell indokolnia döntését és meg kell neveznie a szükséges változtatásokat az igénylés újbóli ellenőrzésre való benyújtásához.

17. cikk.

A Bizottság jóváhagyó véleményezésének megszerzése és a jóváhagyás megtartása érdekében a kutató:

- a) kérvényezi a KEB-től az emberi alanyokat érintő kutatási projekt jóváhagyását;
- b) kitölti a kutatási véleményezésről szóló nyomtatványt, betartva a KEB valamennyi követelményét;
- c) etikai szempontból felméri a kutatás elfogadhatósági szintjét, valamint az emberi alanyokat érintő magas vagy alacsony kockázati szint mértékét, a KEB által rendelkezésre bocsátott önértékelési űrlapnak megfelelően;
- d) egyértelmű és korrekt megállapodást köt az emberi vizsgálati alanyokkal még a részvételüket megelőzően, valamennyi fél kötelezettségeire és felelősségeire vonatkozóan; a közpénzek elnyerésére benyújtott pályázatok esetében a megállapodásokat a támogatás odaítélése után, de a kutatás megkezdése előtt megkötni;
- e) megszerkeszti a tájékoztatáson alapuló beleegyezés és a kutatócsoport tagjainak titoktartásra vonatkozó kötelezettségvállalásának szövegét, adott esetben ezeket az érintettek tudomására hozza, illetve biztosítja a dokumentumok aláírását;
- f) a kérvény leadásakor benyújtja a kutatási etikára vonatkozó valamennyi dokumentumot; amennyiben a Bizottság szükségesnek tartja egyéb dokumentumokat is rendelkezésre bocsájt, azokat a bizottság által meghatározott határidőre benyújtja, annak érdekében, hogy a bizottság hatékonyan lebonyolíthassa az elemzési tevékenységet;
- g) a Bizottság kérésére személyesen megjelenik, a véleményezési nyomtatványban szereplő adatok további tisztázása végett;
- h) végrehajtja a Bizottság által kért esetleges kutatásetikai célzatú módosításokat;
- i) szükség esetén bemutatja a Bizottságnak a kutatás során felmerülő valamennyi kutatásetikai változást, és megismétli a véleményezési eljárás lépéseit;
- j) betartja a titoktartási kötelezettségben és a tájékoztatáson alapuló beleegyezésben foglalt valamennyi ígéretét és kötelezettségvállalását;
- k) célirányos etikai felkészítőt tart a kutatásban részt vevő csapat tagjainak és/vagy a résztvevőknek;
- l) a közpénzek elnyerésére benyújtott pályázatok esetében a b), c), h), i) és j) alpontokban említett tevékenységeket csak a támogatás/projekt elnyerése után kell teljesíteni.

18. cikk.

Az emberi alanyokat érintő kutatási-fejlesztési tevékenységek során észlelt etikai kihágásokat írásban kell jelenteni, csatolva az igazoló dokumentumokat, beleértve a bejelentést tevő és a bejelentés tárgyát képező személyek azonosító adatait, valamint az illető személyeknek felrótt tényeket. A bejelentést a rektornak kell címezni.

19. cikk.

A bejelentések és a hivatalból indított eljárások esetén a KEB az alábbi tevékenységeket végzi:

- a) iktatja a bejelentést/hivatalból indított eljárást;
- b) meghatározza a kivizsgálás lebonyolításának időbeli ütemezését, illetve nevesíti azokat a személyeket, akik információkkal kell szolgáljanak;
- c) meghívja az érintett személyeket;
- d) megvizsgálja a rendelkezésre álló információkat;
- e) összeállítja a vizsgálati jelentést és jogtanácsosi ellenjegyzésre bocsátja;
- f) tájékoztatja az érintett személyeket a jelentésről;
- g) nyilvánosságra hozza a jelentést az egyetem weboldalán.

20. cikk.

A Bizottság által alkalmazott nyomtatványok, amelyeket saját hatáskörében időszakosan felülvizsgálhat, a következők:

- a) az emberi alanyokat érintő kutatási projektek véleményezését kérvényező nyomtatvány;
- b) az emberi alanyokat magába foglaló kutatási projektek jóváhagyási űrlapja;
- c) az emberi alanyokat érintő kutatások időközbeni nyomon követésére és záró ellenőrzésére vonatkozó nyomtatvány;
- d) az emberi alanyokat érintő kutatásra vonatkozó jóváhagyás visszavonására vonatkozó nyomtatvány;
- e) a résztvevők, szülők vagy gyámok által aláírt tájékoztatáson alapuló beleegyezési nyomtatvány (kiskorú, veszélyeztetett, alkalmatlan résztvevők esetén);
- f) a kutatás adatainak védelmére vonatkozó megállapodás a csapat tagjai és a koordinátor között;
- g) a bejelentést követően elkészítendő nyilvános vizsgálati jelentés formanyomtatványa;
- h) a Bizottság tevékenységének nyilvántartásba vételére vonatkozó nyomtatvány.

21. cikk.

A KEB döntései a véleményezésnek alávetett kutatási projekteket illetően a következők lehetnek:

- a) a projektet abban a formában hagyja jóvá, ahogyan azt a Bizottsághoz benyújtották, a jóváhagyást követő utólagos módosítások lehetősége nélkül;
- b) a projektet bizonyos korrekciók igénylésével együtt fogadja el, melynek lebonyolítása csak ezen feltételek teljesülése esetén veheti kezdetét. Amennyiben teljesültek a megállapított feltételek, a projekt azonnal indítható, anélkül, hogy bizottsági újraértékelésre lenne szükség;
- c) a projektet elutasítja, amennyiben olyan súlyos hiányosságokat észlel, amelyek szükségessé teszik a kutatási projekt felülvizsgálatát. Miután a kutató teljesítette a Bizottság által támasztott valamennyi feltételt, a projekt ismételten a Bizottság elé terjeszthető újabb értékelés céljából.

22. cikk.

A Bizottság, döntését írásban közli, legkésőbb 14 nappal a bizottsági ülést követően. A döntésnek tartalmaznia kell:

- a) a kutatási projekt címét;
- b) az értékelés tárgyát képező dokumentumok megnevezését (pályázat, beleegyezés stb.);
- c) a kérvényező nevét és beosztását;

- d) a döntéshozatal helyét és időpontját;
- e) a döntéshozó tagok nevét.

23. cikk.

- (1) A KEB döntéseivel szembeni fellebbezéseket a PKE Etikai Bizottságához kell benyújtani.
- (2) A fellebbezéseket a Bizottság döntésének közzétételétől számított három munkanapon belül kell benyújtania a kérvényezőnek.

24. cikk.

- (1) A Bizottság tagjai abban az esetben állapítanak meg *összeférhetetlenséget*, amikor:
  - a) a kérvény benyújtója és annak értékelője ugyanaz a személy;
  - b) az értékelő és a kérvényező jelenleg vagy korábban alá- illetve fölérendeltségi viszonyban áll(t) pályázat általi finanszírozás vonatkozásában, vagyis az elbíráló a kérvényező által koordinált projektben tag (volt) és pénzügyi támogatásban részesült.
- (2) Bármely fenti esetben a bizottsági tagnak be kell jelentenie az összeférhetetlenség fennállását és vissza kell vonulnia az illető kérvény elbírálásából.

25. cikk.

- (1) *A titoktartás és a személyes adatok védelme* azon információk védelmére utal, amelyek alapján megállapítható a kutatásban résztvevők személyazonossága, a név, személyi szám, videófelvevételek és egyéb személyes jellemzők alapján.
- (2) A személyes adatokat:
  - a) pontosan és a törvényes előírásoknak megfelelően kell feldolgozni;
  - b) korlátozott számú célból kell feldolgozni;
  - c) az alany jogainak tiszteletben tartásával kell feldolgozni;
  - d) az adatoknak megfelelőnek, relevánsnak és nem túlzottan nagyszámúnak kell lenniük;
  - e) az adatoknak pontosnak kell lenniük;
  - f) csak a szükséges ideig kell megőrizni azokat;
  - g) védeni kell azokat, beleértve a más országokba való átvitelt is, mely eljárást a megfelelő biztonsági feltételek mellett kell elvégezni.

26. cikk.

Jelen Szabályzatot a Partiumi Keresztény Egyetem Szenátusa a 2020. december 17-i ülésén tárgyalta meg és hagyta jóvá.